

CRACKING THE NUT

EINDRAPPORTAGE 2016-2021

“Iedere boer heeft recht op een waardig bestaan als schakel in een waardeketen. Onze inclusieve ketenaanpak staat op Bijbelse principes van gerechtigheid, barmhartigheid en scheppingszorg, alleen dan ontstaat duurzame verandering waarin boeren tot bloei kunnen komen en waardeketens worden verbeterd.”

Introductie

Een inclusieve, concurrerende cashewsector in Benin en Burkina Faso, waarin kleinschalige boeren, verwerkers en dienstverleners in staat gesteld worden om hun productie te vergroten en efficiënt samen te werken. Met die droom startte Cracking the Nut zeven jaar geleden. Mede dankzij uw trouwe ondersteuning aan dit project konden we mooie resultaten halen. Nu het project is afgerond is het tijd om terug te kijken, is onze droom realiteit geworden?

Bij de start van Cracking the Nut werd een ambitieuze doelstelling geformuleerd: het aantal banen en het inkomen van ten minste 10.000 cashewboeren en 2.500 medewerkers in de fabrieken zal significant hoger zijn, waardoor deze mensen opklimmen vanuit armoede naar een aanvaardbare levensstandaard. In deze laatste rapportage focussen we op die twee groepen die profiteerden van Cracking the Nut: kleinschalige cashewboeren (met de boerengroepen) en medewerkers in fabrieken.

Training van boeren (foto links en rechts)

Cashewboeren

De aanpak van Cracking the Nut bleek succesvol en de boeren pasten de lessen uit de trainingen goed toe op hun bedrijf. De productie steeg, de productiviteit steeg, de omzet steeg, maar daarmee bleek halverwege de projectperiode een andere doelstelling onmogelijk te realiseren. Er was geen ruimte om 10.000 boeren via de boerengroepen aan de fabrieken te koppelen.

Met de productie van 5.481 kleinschalige cashewboeren was de productie-capaciteit van de fabrieken bereikt. Meer aanvoer van ruwe cashews konden de fabrieken in Burkina Faso en Benin niet verwerken.

Trainingen

In de ondersteuning van de cashewboeren zijn trainingen cruciaal geweest. Gedurende de looptijd van het project zijn verschillende trainingen aangeboden. Met de nieuwe kennis kunnen de boeren hun oogst optimaliseren en sluit de kwaliteit van de oogst beter aan op de wensen van de fabrieken. We trainden de boeren onder andere in GAP (Good Agricultural Practices), ondernemerschap, voedselkwaliteit en -veiligheid en intercropping.

Daar bovenop selecteerden we boeren die een voorbeeldfunctie kregen. Zij werden toegerust om de kennis uit de trainingen over te dragen aan andere cashewboeren. In totaal zijn er 7.703 unieke boeren getraind.

De professionaliseringsslag die de boeren maakten dankzij de trainingen heeft mooie resultaten opgeleverd. In het laatste jaar van het project werd 13.260 ton ruwe cashews geoogst, dat is iets onder de doelstelling van

Focus on: Benin

De focus op biologische cashews is de grootste verschuiving in Benin. In 2018 ontwikkelden Afokantan en partnerorganisatie FMS een strategie om meer boeren te trainen in de biologische teelt. In 2020 ontvingen 12 boerengroepen een biologische certificering. Afokantan heeft de ambitie om het volume biologische cashews te blijven vergroten. Daarvoor wil het de boeren blijven ondersteunen. Vanuit de fabriek bezoeken veldwerkers de boerengroepen om hen te trainen in de principes van de biologische teelt. Met FMS is afgesproken dat zij de eerste fase van trainingen doen en boerengroepen voorbereiden op de biologische teelt. Afokantan traint en ondersteunt de boerengroepen in het vervolgproces.

15.000 ton. In 2020 realiseerden de boeren echter een oogst van 17.268 ton.

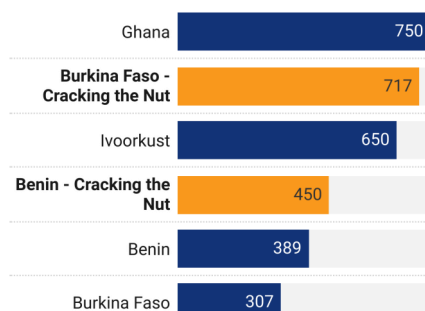
Ook het inkomen van de boeren is fors gestegen. Gemiddeld noteerden de boeren een inkomen van 1.541 euro in 2021, dat is ruim het dubbele van de doelstelling van 730 euro. Terugkijkend is het gemiddelde inkomen van de boeren al enkele jaren boven deze doelstelling. In 2017 passeerde de boeren in Burkina Faso deze grens, een jaar later volgden de boeren in Benin. Tegelijk zien we dat de wereldmarkt voor cashews grillig verliep, waardoor het inkomen van de boeren jaarlijks behoorlijk kan fluctueren.

Voedselzekerheid

De boeren noteerden een mooie omzetgroei in de afgelopen jaren. Bij de start van Cracking the Nut gingen we ervan uit dat een hoger inkomen leidt tot een grotere voedselzekerheid. Aan het einde van het project was het tijd om die aanname te onderzoeken. Een onafhankelijke consultant vergeleek in het kader van de eindevaluatie de voedselzekerheid van boeren in het project

Productiviteit West-Afrika

Gemiddelde productiviteit van cashewboeren in West-Afrika

Gecreëerd met Datawrapper

BEJAARDE SITA VOORBEELD VOOR VROUWEN

De bejaarde Sita Gnine Ouattara uit Burkina Faso heeft haar leven lang hard gewerkt om haar gezin te onderhouden. In de traditioneel ingerichte samenleving viel dat niet mee. Het lukte haar om als eerste vrouw in het dorp een stuk land in eigendom te krijgen. Dankzij de cashews die ze daar verbouwt, steeg haar inkomen. En met haar vastberadenheid stimuleert ze andere vrouwen om economische kansen te pakken.

Sita produceerde bissap, sap gemaakt van hibiscus, die ze verkocht op de markt. Ze moest verlopen naar de markt en ze verdiende onvoldoende om haar gezin te onderhouden.

Tijdens één van haar tochten om brandhout te verzamelen stuitte Sita op een rotsachtig stuk grond. Daar kreeg ze een idee: als ze deze grond zou ontginnen en cashewbomen zou planten, dan kon ze geld verdienen. Vier jaar later oogstte ze de eerste cashews.

Voor de mannen in het dorp was dit een omwenteling. De vasthoudendheid van de vrouw en het succes, ondanks haar beperkte financiële middelen, waren nieuw.

De leider van het dorp steunde Sita en nam maatregelen om te voorkomen dat mannen haar uit haar boomgaard zouden verjagen. Ook kreeg Sita een eigendomsakte van het land.

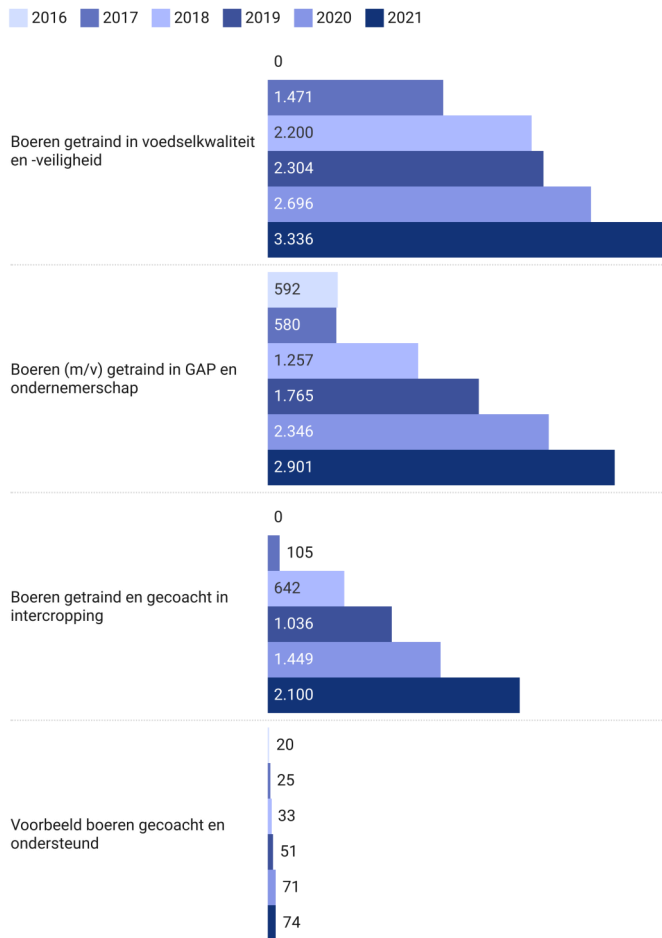
In de jaren die volgden investeerde de cashewboerin in uitbreiding van haar areaal. Door de cashews te verkopen aan Anatrans krijgt ze een goede prijs en stijgt haar inkomen. Met het hogere inkomen kan ze een droom verwezenlijken: een huis voor haar jongste zoon. Ze bouwt voor hem een stenen huis en koopt een naaimachine. Daarmee krijgt hij ook een kans om een toekomst op te bouwen.

Ook haar eigen leven verbetert. Ze kookt niet langer op hout, maar op gas. De gezondheid van Sita ging vooruit en de bejaarde vrouw werkt niet meer zelf op het land. Dankzij de inkomsten uit de cashews kan ze jongeren inhuren voor het zware werk op het veld.

Binnen de gemeenschap droeg ze bij aan verandering voor vrouwen. Ze stimuleert andere vrouwen om aan de slag te gaan. Zo'n twintig vrouwen hebben inmiddels een eigen cashewboomgaard. Sita is een voorbeeld voor de andere vrouwen in het dorp.

Trainingen in Burkina Faso

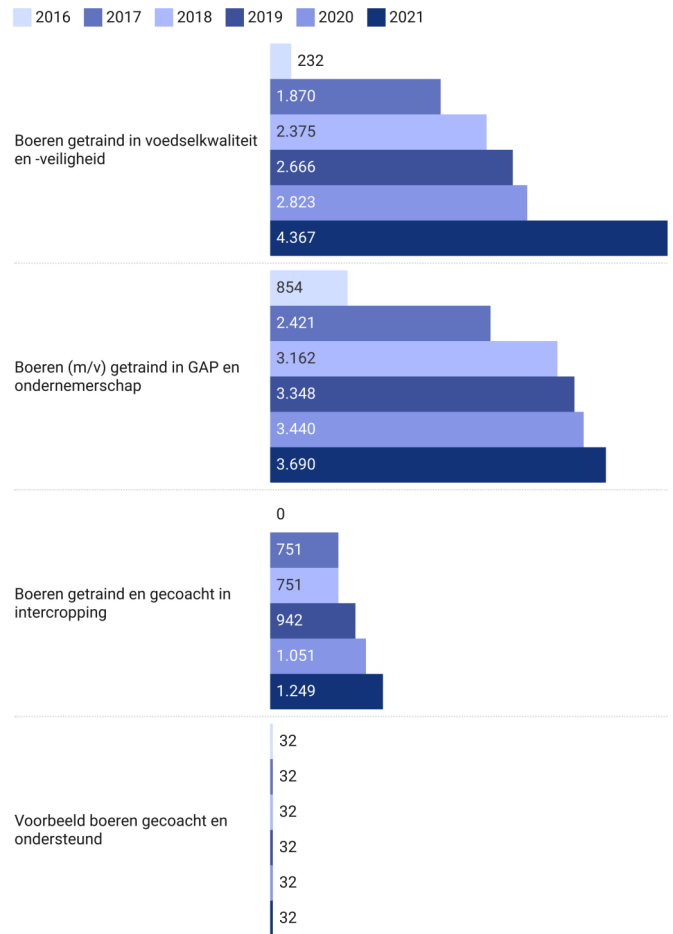
Aantal boeren dat in Burkina Faso deelnam aan een training per jaar per soort training (cumulatief).

Gecreëerd met Datawrapper

Trainingen in Benin

Aantal boeren dat in Benin deelnam aan een training per jaar per soort training (cumulatief).

Gecreëerd met Datawrapper

Training van boeren in Burkina Faso

met een controle groep van boeren buiten het project. Daaruit blijkt dat boeren in het project meer voedselzekerheid hebben gekregen dan boeren buiten het project.

In Benin is de waarschijnlijkheid dat een boer in het project voedsel-zekerheid heeft 69%. Voor een boer die niet deelnam aan Cracking the Nut is dat 17%. Het project droeg dus bij aan de voedselzekerheid van 52% van de boeren. Voor Burkina Faso staat dat percentage op 70%. Voedselzekerheid betekent in dit geval dat de boeren voldoende en goede voeding hebben voor hun gezin.

Ketensamenwerking

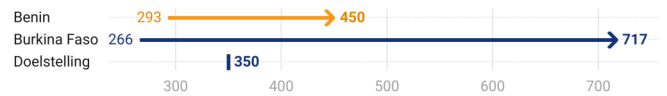
Een goede relatie tussen de boeren en de opkopers van de ruwe cashews is een belangrijke stap. Zowel de boeren als de fabrieken profiteren van een goede samenwerking. De afgelopen zes jaar hebben we ingezet op ketensamenwerking. Een belangrijk onderdeel daarvan was het starten en ondersteunen van boerengroepen.

Opstarten boerengroepen

We stimuleerden boeren om met elkaar samen te werken in zogenaamde 'producer organisations' (PO). Deze boerengroepen waren eerst op dorpsniveau georganiseerd maar we moedigden deze boerengroepen aan om meer samen te werken om activiteiten te kunnen bundelen, schaalvoordelen te halen en een organisatie te kunnen bouwen. Dit leidde er toe dat het aantal groepen drastisch daalde maar het aantal leden flink is toegenomen. In Burkina Faso bijvoorbeeld daalde het

Opbrengst cashewbomen

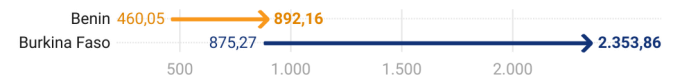
Ontwikkeling in gemiddelde opbrengst in kilo per hectare tussen Baseline en 2021.

Gecreëerd met Datawrapper

Gemiddeld bruto-inkomen

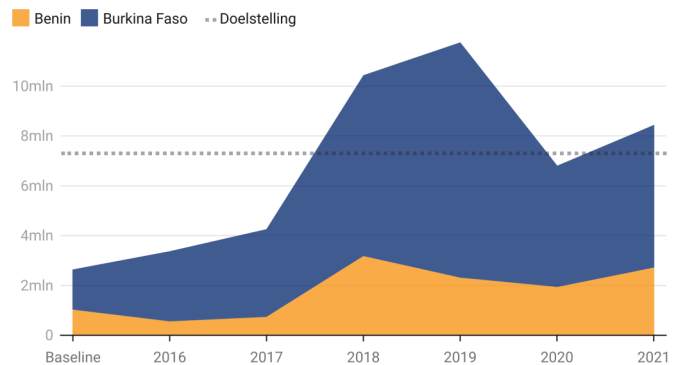
Verandering in gemiddeld bruto-inkomen (in euro's) per boer die levert aan de verwerkingsfabriek tussen Baseline en 2021.

Gecreëerd met Datawrapper

Totaal bruto-inkomen

totaal bruto-inkomen van alle boeren die leveren aan de verwerkingsfabrieken (in euro's)

Gecreëerd met Datawrapper

Dienstverleners

Ter ondersteuning van de sector investeerden we ook in (toegang tot) de dienstverlenende sector. De belangrijkste daarvan is de financiële sector. In zowel Benin als Burkina Faso was het voor de kleinschalige cashewboeren vrijwel onmogelijk om een lening af te sluiten. Financiële instellingen vonden de risico's te groot. Cracking the Nut zette zich in om dit te veranderen, en met succes. In totaal sloten 4.235 boeren een kleine lening af om te investeren in hun bedrijf.

In Burkina Faso startte Anatrans een pilot waarbij een aantal boeren vooruit betaald wordt. Deze boeren sluiten een overeenkomst met de fabriek en ontvangen in de maanden dat er geen cashews geoogst worden (juli t/m september) een vooruitbetaling om de volgende

oogst. Tijdens de eerste weken van de cashewoogst betalen de boeren het krediet terug. Dit verstevigt enerzijds de relatie tussen de boeren en de fabriek. Anderzijds worden de boeren niet geconfronteerd met torenhoge rentes van financiële instellingen.

Bomen en bijen

Zonder bomen geen cashews. In Benin ondersteunden we boomkwekers om goede boompjes te kweken. De cashewboeren kopen deze boompjes om oude bomen te vervangen of om hun areaal uit te breiden. Een goede kwaliteit van de boompjes is belangrijk voor een goed resultaat bij de boeren. Dertig kleinschalige boomkwekers werden getraind om de kwaliteit van de bomen te vergroten. En we ondersteunden boomkwekers met

toegang tot water. Daarnaast investeerden we in 150 hectare waarop meerder gewassen zijn gepland. We trainden boerengroepen in het belang van intercropping. Goede bomen zijn het begin, maar uit

verschillende onderzoeken blijkt dat een goede bestuiving de productiviteit van de bomen bevordert. Een goede bestuiving heeft ook impact op de kwaliteit van de cashews. In Burkina Faso zetten we een samenwerking op met een partij die imkers ondersteunt. Met deze partners worden imkers opgeleid die hun bijenkasten bij de cashewboeren hebben staan. De bijen verbeteren de opbrengst van de cashewboeren, de honing levert inkomsten voor de imkers en er ontstaan nieuwe samenwerkingen tussen boeren en imkers.

Training van boeren in digitale traceerbaarheid (foto links en rechts)

aantal boerengroepen van 76 (2016) naar 16 (2021) waarbij het gemiddeld aantal leden in diezelfde periode toenam van 36 naar 152.

Om de boerengroepen goed te kunnen ondersteunen, werden zij ingedeeld in drie klassen, aangeduid met sterren. Afhankelijk van het aantal sterren werden de boerengroepen ondersteunt, met als doel om te groeien en te ontwikkelen tot een volgend niveau.

Een boerengroep met één ster richt zich met name op kwaliteit en kwantiteit van de producten. Het aanbieden van bepaalde diensten en het overnemen van verantwoordelijkheden van de fabriek (inclusief premie) maakt een boerengroep met twee sterren. Als daarbovenop een boerengroep een eigen intern controle systeem heeft en alle verantwoordelijkheden heeft overgenomen van de fabriek ontstaat een boerengroep met 3 sterren. Die ontwikkeling is ook mooi te zien in Burkina. Daar zijn een aantal boerengroepen gegroeid naar een professionele organisatie. Zij ontvangen ook premies van de fabriek voor het werk wat zij hebben overgenomen van de fabriek. Deze organisaties kunnen ook andere gewassen toevoegen aan hun businessmodel.

Daarnaast investeerden we in de relatie tussen de fabriek en de boerengroepen. We gaven training over contractteelt en de kwaliteitseisen van fabrieken. Er is veel werk verzet om traceerbaarheid te vergroten en

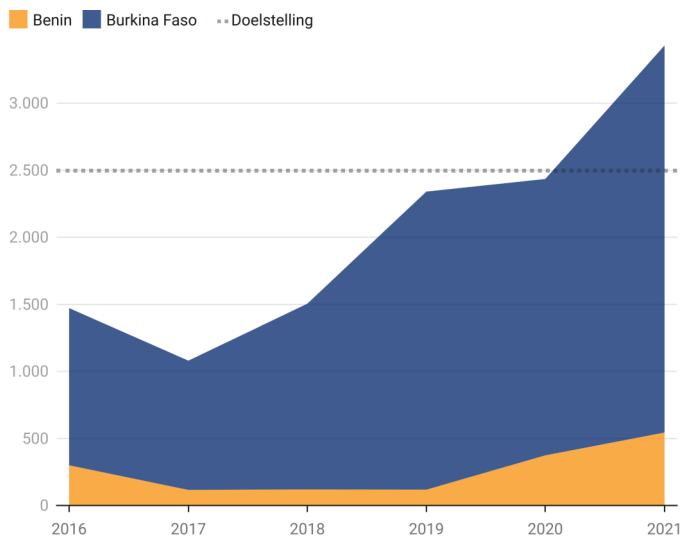
Focus on: Burkina Faso

Anatrans heeft over de afgelopen jaren een aanzienlijk groter volume cashews verwerkt. Vorig jaar werd een kleine 10.000 ton ruwe cashews verwerkt. De productiecapaciteit van de fabriek staat op 12.000 ton. Naar verwachting zal de fabriek in 2022 die maximale productiecapaciteit bereiken. De cashewfabriek worstelt met mechanisatie van het productieproces, waardoor de capaciteit kan stijgen. Dit blijkt echter wel gevolgen te hebben dat cashews makkelijker breken, wat resulteert in een lager percentage hele cashews.

BRC-certificaat voor Anatrans

Anatrans heeft een BRC-certificering behaald. Om de certificering te krijgen wordt het bedrijf onderzocht op voedselveiligheid en productveiligheid en is voor de voedingsmiddelenindustrie een vereiste om internationaal zaken te kunnen doen. Bijvoorbeeld Europese supermarkten eisen dat hun leveranciers een dergelijk certificaat hebben.

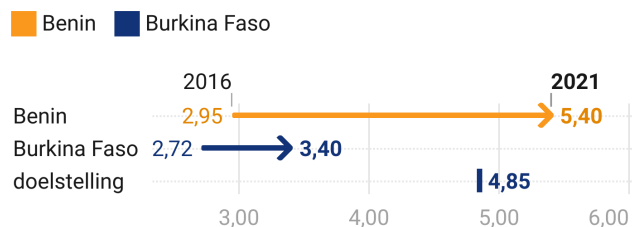
Aantal FTE in cashewfabrieken

Gecreëerd met Datawrapper

Productiviteit van fabrieksmedewerkers

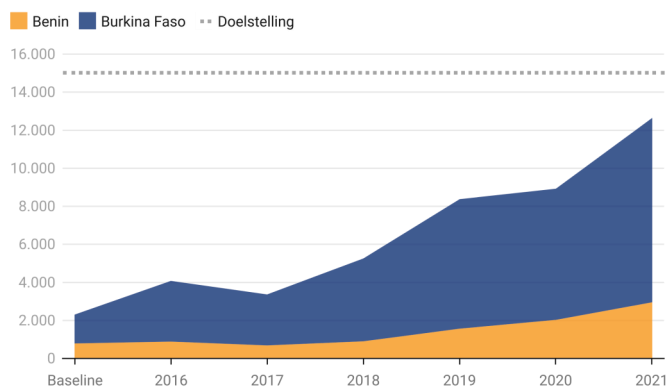
Ontwikkeling in gemiddelde productiviteit van fabrieksmedewerkers in verwerkte ton ruwe cashews per FTE per jaar.

Gecreëerd met Datawrapper

Totaal volume verwerkte cashews

totaal volume ruwe cashews verwerkt in de fabrieken

Gecreëerd met Datawrapper

internationale standaarden (zoals biologisch en Fairtrade) in te voeren. Dat zijn belangrijke voorwaarden om de cashews naar bijvoorbeeld Europa te exporteren. Daarnaast biedt de biologische markt structureel een hogere prijs dan de reguliere markt. We ondersteunden boerengroepen om een certificering te halen en daarmee hun inkomsten te vergroten.

Profiteren van relatie

In periodes met lage prijzen op de cashewmarkt profiteerden de boeren van de relatie met de fabriek. Zij kregen bovenop de verkoopprijs verschillende bonussen voor bijvoorbeeld kwaliteit, biologisch of Fairtrade.

Die samenwerking zien we ook terug in het percentage van de oogst dat de boeren aan de fabrieken leveren. We zagen de afgelopen jaren in het algemeen de oogst van de boeren stijgen. Daarnaast leverden de boeren een steeds groter percentage van hun oogst aan de fabriek. In 2015 kochten de fabrieken 30% van de oogst van de cashewboeren in het project. In 2021 was dat percentage gestegen tot 68%.

Daaruit blijkt dat de boeren de relatie met de fabriek waarderen. We streefden naar een percentage van 50%. Naast relatie met de fabriek kunnen de boeren een deel van hun oogst op de vrije markt verkopen aan de (toevallig) passerende handelaren. Dat geeft de boeren de vrijheid om te ondernemen met een stabiele basis.

Medewerkers

De fabrieken Afokantan (Benin) en Anatrans (Burkina Faso) hebben de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in hun productiecapaciteit. Daardoor kon de productie stijgen tot 12.646 ton in 2021. De productie in beide fabrieken liep in 2020 terug als gevolg van de coronapandemie en de maatregelen in Burkina Faso en Benin om verspreiding van het virus te beperken.

In 2021 zagen we een mooi herstel van de productiecapaciteit. Anatrans verwerkte een kleine

10.000 ton en Afokantan bijna 3.000 ton. Het lukte Afokantan niet om de productie te vergroten tot de doelstelling van 5.000 ton, maar in 2021 investeerde de fabriek in mechanisatie en renovatie van de fabriek. Hierdoor is de verwachting dat de doelstelling in de komende jaren gehaald zal worden.

De groeiende productie is mede te danken aan de werknemers van de fabrieken. Het is mooi om te zien dat de productiviteit van de werknemers de afgelopen jaren flink is gestegen. Gemiddeld verwerkt een werknemer 4,4 ton ruwe cashews per jaar. Bij de start van het project was dat 2,8 ton ruwe cashews per jaar. Tegelijk ontstonden er nieuwe arbeidsplaatsen door de productiegroei. In totaal steeg het aantal FTE van 1.472 in 2016 naar 3.431 in 2021. In de fabrieken is 80% van de werknemers vrouw. Achter al deze werknemers staan hun gezinnen en families die hun levensstandaard zien stijgen dankzij het inkomen.

Voedselzekerheid

Net als voor de boeren gingen we uit van de aanname dat een hoger inkomen resulteert in een hogere voedselzekerheid. Dat wil zeggen, voldoende en goed voedsel voor de gezinnen van de werknemers. Hoewel de inkomens van de werknemers niet jaarlijks zijn onderzocht, hebben we in de eindevaluatie wel onderzocht of de aanname klopt. We zien dat in Benin en Burkina Faso het inkomen van de medewerkers in de fabriek met 8% steeg. In totaal verwisselde 48% van de medewerkers voedselonzeekerheid voor voedselzekerheid. Dat komt neer op bijna 3.000 medewerkers met een contract verdeeld over beide fabrieken.

Resultaat in de keten

Uit een analyse van de winst van de cashewboeren en het inkomen van de medewerkers in vergelijking met de startsituatie blijkt dat er 15,8 miljoen euro meer verdient wordt door deze groepen dan voordat Cracking the Nut startte. Voor de cashewboeren komt dat verschil op 8,7 miljoen euro voor de medewerkers op 7,1 miljoen euro.

In totaal kostte Cracking the Nut 8,2 miljoen euro. Als we dit als een investering in de cashewketen in Burkina Faso en Benin beschouwen, is er een positief resultaat op deze investering. Hoewel er ook andere factoren zijn die invloed hebben op het inkomen van de boeren en medewerkers in de fabriek, zoals de prijs op de internationale markt, zien we dat Cracking the Nut een waardevolle bijdrage heeft geleverd aan het opbouwen van de cashewsector in Benin en Burkina Faso.

Focus on: Make a Wish fund

Het management van Anatrans heeft een fonds opgestart vanuit hun kernwaarde: 'we are together'. Maandelijks wordt er 500.000 CFA (761 euro) beschikbaar gesteld. Iedere medewerker kan een wens indienen voor zichzelf of voor iemand anders. De begunstigde is niet per se een werknemer van Anatrans. De wensen worden wekelijks verzameld en beoordeeld door een comité. De meest urgente wensen, bijvoorbeeld voor medische kosten, schoolgeld of onderdak, worden als eerste gefinancierd.

ALL INC. **OOGST DE TOEKOMST**